

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novinky v korporátním právu

Poslanecká sněmovna se bude zabývat vládním návrhem zákona, který se týká využívání digitálních nástrojů a postupů v právu obchodních společností. Ačkoliv je návrh na počátku legislativního procesu, z velké části transponuje unijní směrnice a lze tak předpokládat, že přinejmenším v hlavních obrysech bude přijat a má proto smysl se jím zde zabývat již nyní. Účinnosti by zákon měl nabýt 1. července 2022.

Novela navazuje na již účinné změny notářského řádu, které umožnily za určitých podmínek založení společnosti bez fyzické přítomnosti zakladatele u notáře, a zákona o obchodních korporacích, podle kterých lze do společnosti s ručením omezeným splatit peněžitý vklad nepřevyšující v souhrnu 20.000 Kč i jiným způsobem než přes dosud jediný přípustný zvláštní bankovní účet. Aktuální novela tak pokračuje v trendu zjednodušování a elektronizaci základních korporátních kroků a zapracovává k tomu několik směrnic Evropské unie o digitalizaci.

Nová úprava překážek výkonu funkce

Novela přináší novou úpravu překážek výkonu funkce členů volených orgánů, která již nebude odkazovat na živnostenský zákon, ale bude obsažena přímo v zákoně o obchodních korporacích. Bylo k tomu přistoupeno z důvodu posunu ve vnímání společností, kdy ne každá společnost má za svůj předmět činnosti živnostenské podnikání, a odkaz na živnostenský zákon ohledně překážek výkonu funkce je tedy v některých případech nekoncepční. Také z důvodu zavedení evidence vyloučených osob, v níž budou evidovány osoby, u nichž existuje překážka výkonu funkce (podrobněji viz níže), bylo potřeba některé překážky přeformulovat.

Nové překážky výkonu funkce jsou definovány následovně:

- a. zákaz vykonávat funkci člena řídicího, kontrolního nebo správního orgánu právnické osoby uložený rozhodnutím orgánu veřejné moci České republiky, jiného členského státu Evropské unie nebo státu Evropského hospodářského prostoru, anebo rozhodnutím mezinárodní organizace, jakož i takto uložený zákaz vykonávat činnost související s podnikáním v oblasti podnikání nebo oboru činnosti, který odpovídá předmětu podnikání nebo činnosti obchodní korporace;
- b. zákaz vykonávat funkci člena řídicího, kontrolního nebo správního orgánu právnické osoby uložený rozhodnutím orgánu veřejné moci jiného státu z důvodů obdobným důvodům pro jeho uložení v České republice, jakož i takový zákaz vykonávat činnost související s podnikáním v oblasti podnikání nebo oboru činnosti, který odpovídá předmětu podnikání nebo činnosti obchodní korporace,
- c. odsouzení, ledaže se na osobu hledí, jako by nebyla odsouzena, za trestný čin:
 - i. zpronevěry, podvodu, pojistného podvodu, úvěrového podvodu, dotačního podvodu, legalizace výnosů z trestné činnosti, legalizace výnosů z trestné činnosti z nedbalosti, lichvy, porušení povinnosti při správě cizího majetku, porušení povinnosti při správě cizího majetku z nedbalosti, poškození věřitele, zvýhodnění věřitele, způsobení úpadku, porušení povinnosti v insolvenčním řízení, pletichy v insolvenčním řízení, porušení povinnosti učinit pravdivé prohlášení o majetku,

- ii. daňový, poplatkový nebo devizový,
- iii. proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou, nebo
- iv. obdobný trestným činům podle bodů i. až iii. v zahraničí, nebo

d. rozhodnutí o prohlášení konkursu na majetek osoby vydané v České republice nebo obdobné rozhodnutí orgánu veřejné moci jiného státu, a to do okamžiku zrušení konkursu.

Překážky výkonu funkce pod písmeny a. a b. by se daly stručně shrnout jako rozhodnutí zakazující (i) vykonávat funkci člena řídicího, kontrolního nebo správního orgánu právnické osoby nebo (ii) vykonávat činnost související s konkrétním podnikáním, přičemž tyto rozhodnutí byly vydány orgány ČR, EU, EHP nebo mezinárodní organizací (např. sankční seznamy OSN), případně orgány jiné země - u této jiné země však pouze v případě, že byl zákaz činnosti vydán z důvodů obdobných důvodům pro jeho uložení v České republice (tj. materiální korektiv, který má překlenout případné rozpory mezi právním řádem ČR a právními řády jiných zemí mimo EU a EHP). Je vhodné doplnit, že otázka, zda zákaz výkonu činnosti vydaný jinou zemí byl vydán „z důvodů obdobných důvodům pro jeho uložení v České republice“, se nebude zkoumat v rejstříkovém řízení, ale až v případných navazujících soudních sporech.

Překážka výkonu funkce dle písmene c. míří na pravomocné odsouzení za trestné činy (a to jak českými, tak zahraničními orgány), které souvisí s podnikáním.

Poslední překážkou výkonu funkce dle písmena d. je prohlášení konkursu na majetek osoby (vydané jak českými, tak zahraničními orgány). Oproti dosavadní úpravě se jedná o zúžení této překážky, kdy nová úprava nepřebírá jako překážku neúspěšné skončení insolvenčního řízení v posledních 3 letech. V této souvislosti dle zákonodárce postačí informační povinnost osoby, která se má stát členem voleného orgánu, a vlastní uvážení společníků, zda takovou osobu chtějí zvolit.

Zmíněná informační povinnost bude platit jak před vznikem funkce, tak po celou dobu trvání této funkce, a bude se vedle informací o insolvenčních řízeních týkat i existence překážek výkonu funkce nebo skutečností, které by ke vzniku těchto překážek mohly vést (např. probíhající řízení).

Absence překážek výkonu funkce bude v průběhu rejstříkového řízení dokládána čestným prohlášením. Poskytnutí nepravdivého čestného prohlášení může vést ke vzniku trestněprávní odpovědnosti za uvedení nepravdivých údajů sloužících pro zápis do obchodního rejstříku. Zároveň absenci překážek výkonu funkce ve vztahu k rozhodnutím orgánů veřejné moci České republiky bude povinně v rejstříkovém řízení zkoumat rejstříkový soud či notář nahlédnutím do nově zřizované evidence vyloučených osob (viz níže). V případě překážek výkonu funkce založených v jiném státě EU nebo EHP je rejstříkovému soudu nebo notáři dána možnost ověřit existenci překážky výkonu funkce v evidencích těchto států.

V případě, že určité osobě ve funkci vznikne překážka výkonu funkce až na základě této novely, je tato osoba povinna do 1 měsíce o této skutečnosti informovat příslušnou společnost, přičemž ze zákona zanikne této osobě funkce po uplynutí 3 měsíců ode dne účinnosti novely. Společnosti tedy budou mít cca 2 měsíce na volbu nové osoby do funkce.

Evidence vyloučených osob

Má být zřízena nová evidence vyloučených osob, která bude obsahovat informace o osobách, u nichž je dána překážka výkonu funkce založená orgány České republiky. Podobnou evidenci (ve vztahu k překážkám založeným jejich orgány) zřídí i ostatní státy EU.

Bude se jednat o neveřejnou evidenci, do které budou mít přístup pouze soudy, notáři a obdobné

unijní orgány v souvislosti s výměnou informací. Každá osoba bude oprávněna požádat o výpis z této evidence o své osobě.

Evidence bude propojena s rejstříkem trestů, evidencí přestupků a s insolvenčním rejstříkem. Překážky z těchto rejstříků budou do evidence propsány i zpětně. Překážky podle § 63 zákona o obchodních korporacích (odpovídají písm. a. výše) se doposud nikde neevidovaly, a proto budou do evidence zapsány pouze, pokud nabydou právní moci po dni nabytí účinnosti této novely.

Údaje v evidenci budou vedeny po dobu 10 let po zániku dané překážky.

Zápis do obchodního rejstříku bez živnostenského oprávnění

V současné době je při vzniku společnosti nutné nejdříve společnost založit, následně získat živnostenské oprávnění a až poté společnost zapsat do obchodního rejstříku. Nově nebude zápis do obchodního rejstříku podmíněn získáním živnostenského oprávnění, resp. o živnostenské oprávnění bude možné požádat i později. V případě, že živnostenské oprávnění nově vzniklá společnost nezíská do 1 roku, ačkoliv bude živnostenské podnikání jediným předmětem její činnosti, může ji soud zrušit.

Platí nicméně, že živnostenské oprávnění nemůže vzniknout před zápisem společnosti do obchodního rejstříku.

Zároveň subjekty, které předkládají doklad prokazující právní titul k užívání prostor svého sídla v návrhu na zápis do obchodního rejstříku, nebudou tento doklad povinni přikládat znovu i k žádosti o vydání živnostenského oprávnění.

Další změny

Další změny se pak týkají např. rozsahu dobrovolně zapisovaných údajů do obchodního rejstříku (kde bude nově možné vedle adresy sídla zapsat např. i adresu pro doručování) údajů zapisovaných u organizačních složek zahraničních ústavů, spolků a fundací.

Mgr. Jiří Mačát,
advokát

Pujmanové 1753/10a
140 00 Praha 4

Tel.: +420 224 813 299
e-mail: office@gt-legal.com

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak se vyhnout zákazu a postihu dohod o určování cen pro další prodej?](#)
- [Střet zájmů členů volených orgánů obchodních korporací: pravidla, proces a následky](#)
- [Nová „tlačítková“ povinnost pro e-shopy](#)
- [Digital Omnibus: Revoluce v datech, nebo jen nová zátěž pro podnikatele?](#)
- [Právní due diligence nemovitostí: na co se v praxi skutečně zaměřit](#)
- [Hmotněprávní opatrovník obchodní korporace: mezi efektivní ochranou a zásahem do korporační autonomie](#)
- [Zákon Lugového: jak Rusko přepisuje pravidla mezinárodních arbitráží](#)
- [Novelizace nařízení EU o odlesňování \(EUDR\)](#)
- [Prekluze důvodu neplatnosti VH](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [TOP 5 judikátů z korporátního práva za rok 2025](#)